

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velik-trgu po 5 kr.

Bokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naša ravnopravnost.

Začetni dobro, je dobro a bolje je, dobro končati. Že je precej let, kar imamo v državi našo ustavo, ali še doslej je v nekaterih rečeh samo na papirji in tu najbolj v članku, ki zagotavlja vsem ljudstvom, da so enakopravna. Kar se tiče slov. ljudstva, je ta članek še samo na papirji, v življenji ga mi čutimo še baš le malo, le redko kje. O tem se nam piše iz Šmarija in mi sodimo, da se godi po večjem enako po celem slov. delu štajarske dežele, če še ne slabše. Zato pa velja, kar se priporoča za Šmarija, več ali manj tudi za druge kraje. Tudi g. županom je v tem mogoče storiti veliko, zato glejmo pa vselej, da pride povsod pravi mož na županji stol. Pismo iz Šmarija pa se glasi tako-le: Ze 1888. leta prosili smo pri visokem c. kr. justičnem ministerstvu, da blagovoli ukazati naši c. kr. okrajni sodniji, da si ta omisli slovenski uradni pečat in slovenske tiskovine, napise.

Odgovor na našo prošnjo za svoje pravice prejeli smo dne 11. svečana 1889 pod št. 16 res. potom c. kr. okr. sodnije v Šmariji. V odgovoru se nam je naznanilo, „da so se po dognani preiskavi o predmetu potrebne naprave naročile“. Teh prepotrebni naprav pa še do danes noben človek ni videl, o njih ni duha, ni sluha!

Dve leti je minolo, pa uradni pečat še je vedno samo nemški, napis pod cesarskim orlom na steni sodnije je edino nemški. Nad 18.000 slovenskih prebivalcev v našem okraju ne velja to, kar velja 45 Nemcev in nemčurjev, ker teh jezik se spoštuje pri sodniji, oni ogromne večine se prezira in potiska v kot! Ali naj to mirno prenašamo? Ne, taka popustljivost bila bi za nas na veliko sramoto.

Ako smo se začeli enkrat za naše pravice potegovati, moramo vstrajati, ne smemo odstopiti, dokler se nam ne da to, kar nam gre. Mi hočemo biti pred našo sodnijo enakopravni gledé jezika v vsakem oziru.

Če se justični erar boji stroškov, katere bi povzročila preureditev uradnega pečata in napisov, izjavimo, da smo pripravljene vse stroške plačati, oziroma erarju povrniti, ko nam predloži račune.

Gospoda poslanca M. Vošnjaka pa prosimo, da to na primeren način naznani gospodu ces. justičnemu ministru! Če bi se zahtevalo, položimo potrebno svoto takoj in preden se delo izvrši, pri c. kr. davkariji v Šmariji, ali njo pošljemo na svoje stroške naravnost visokemu ministerstvu na Dunaj. To storimo tudi radi tega, ker vemo, da se pečati in napisi, dokler bodo samo nemški, nikoli ne bodo obrabili, da se ne bodo novi naročili na državne stroške. Prepričan sem, da bi nam ne trebalo prosnjati za te stvari, ko bi imel naš trg župana, kateri bi bil mož na svojem mestu. Naš župan bi moral naše pravice strogo varovati, on bi se moral za nje potegniti, kjer se nam kršijo.

Naš župan je sicer Slovenec po traku, kedar si gre Zagreb ogledat razstavo, ker mu to med Hrvati ne škoduje; doma pa slovenski trak odloži in je naš nasprotnik. Volitev občinskega odbora se bliža; ponuja se mu prilika, da si očisti naš prijazen trg svoje lice! Pobri nimo se volitve in volimo zanesljive narodne in katoliške može v občinski odbor. Ako se ne brigamo za volitve, bomo se po volitvah spet kesali, pa takrat bode že prepozno!

Mandiski vinogradi v Slavoniji.

Na letošnji razstavi v Zagrebu sošla sva se z mojim mnogoletnim prijateljem precastitim gospodom dr. Fran Bujanovičem, ki stoji tekoče šolsko leto na čelu nadepolnemu vseučilišču Zagrebškemu. Preprijazno me povabi, naj ga spremljam drugi dan v njegove gorice v Slavoniji, kamor se poda on v „berbo“ ali trgateg. Ker se je našel dragi mi tovariš, ki je bil pripravljen, mene spremljati na tem dalnjem izletu, sprejel sem to prijateljsko povabilo z veseljem.

Takoj drugo jutro, dne 23. septembra t. l. napravila sva se pogumna dva Slovenca na pot v nama še celo nepoznano daljjo Slavonijo. Gredoč izstopila sva iz železničnega voza v Sisku, da sva si ogledala to staro mesto ob bregovih Kulpe ter še nekdanjo vojaško granico tje doli do Petrinje. Grozna toča je kratko poprej v bližnjih gorica h tamošnjim gornikom uničila vso letošnjo trgateg.

Na večer tistega dne pripelja se za nama prečastiti gospod vseučilišni rektor, ki naju je bil v svoj vinograd povabil. Iz Siska vozili smo se celo drago noč skozi Sunjo, Dubico, Novo-Gradiško, Brod in Garčin, vseskozi po Slavonski planjavi ali „ravnici“, da smo še le ob 6. uri zjutraj dospeli na Strizivojno-Vrpolje, zadnjo železnično postajo našega popotovanja. Tam nas je čakal bregešast voznik, ki nas je v pičli uri pripeljal skozi Piškorevce — rojstno faro gospoda rektorja — v slavno Djakovo.*)

Tu bila mi je sreča toliko mila, da sem brez odloga zamogel služiti sv. mašo na glavnem oltarji prekrasne nove stolne cerkve, med tem ko je moj častiti gospod tovariš maševal na stranskem oltarji ss. apostolov Cirila in Metoda. Po zajutreku ogledala sva si pod vodstvom preljubeznjivega gospoda licejalnega profesorja M. Paviča „najlepšo cerkev na slovenskem jugu“.**) Da sva se potem še jugoslovanskemu mecenu, najduhovitejšemu začetniku in ustanovniku te cerkve, prevzvišenemu škofu Strossmayeru najspodobneje poklonila, razume se pač samo ob sebi! Tudi ni treba praviti, da sva bila premilostljivo vsprejeta in bogato pogočena, ker to vse je že občno znano. Naj bode Bog za naju plačnik! Po obedu je naji že čakal sam pred duhovenšnico ali licejem (na Strossmayerjevem trgu) naš znani voznik, ki naju je potem v dveh urah pripeljal skoz Kučance in farno selo Drenje na vrh Mandičaca, kjer ima naš prečastiti prijatelj prelepe gorice.

Naj tu povem, kaj da je Mandičac? Slovenci bi temu bregu rekli brččas Mandiški vrh. Mandičac je skrajni vzhodni del bregovja, ki se vleče sredi Slavonske ravnine od Požega proti Djakovu. Tu pred Drenjem razdeli se v več panog, ki se polagoma v planjavi zgubijo. Pred kakimi osemdesetimi leti raslo je po tem bregovji samo hrastinje. Vinograda tu še nihčr ni poznal. Djakovski škof Anton Mandič, ki so umrli l. 1815, dali so prvi tu hraste spodkopavati in trte saditi. Ker domačini tega dela niso razumeli, poklicali so viničarjev iz nemške naselbine na Ogerskem. Od tod čudna prikazen, da Slavonski viničarji govoré navadno le nem-

ški, ker njih nemške žene se prav redko kedaj naučijo hrvaščine. Djakovski škofje imajo na tem, po škofu Mandiču tako imenovanem vrhu do 60 oralov najlepših vinogradov. Djakovski poštar ima jih 24 oralov. Tudi drugi tujei jih imajo tu skupaj par sto oralov. Najmanje jih sliši tem, ki jih obdelujejo. Moj dragi prijatelj podedoval jih je po svojem rajnem očetu, ki so bili nekda učitelj v Piškorevcih pri Djakovcu, osem oralov.

Po prisrčnem pozdravu v prostrani vinogradski hiši pelja naju gostoljubni naš gospod rektor magnifik pod milo nebo, da nama razkaže nov svet tje doli do Ogerske meje, potem svoje gorice in prezanimivi način njihovega obdelovanja. Moram pač obstati, da še nisem videl lepše obdelovanih, tudi ne vgodnejše ležečih goric, kakor so ravno te, v katere sva bila povabljeni. Le poslušaj me! Osem oralov vinograda razdeljenega je na kakih dvanajst štirovoglatah gred, ki so vse obrnjene proti poldnevnu solne. Med gredami vodijo te široke poti, kakor po lepo obdelanem vrtu. Zemlja, podobna naši beli puhlici, je jako rodovitna. Za novi nasad je bila do 80 santimetrov ali do poltretjega čevlja globoko prekopana in z mešanim gnojem (kompostom) premešana, sedaj pa leta in leta ne potrebuje nobenega velnika ali kakšnega gnojila. Vsaka greda obrobljena je okoli in okoli z nizko brajdo. Trsovje iz domače trsovnice, vsajeno je vse po lepih vrstah, ki so po 70—80 cm. vsaksebi, tako da delavec lahko med njimi hodi in dela. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Slov. slovstvo.

„Obrtno spisje, sestavil Ant. Funtek, c. kr. strokovni učitelj v Ljubljani“, je naslov knjigi, ki jo je natisnil in založil Dragotin Hribar v Celji. Na 165 stranéh velike osmerke podaje knjiga marsikaj prav koristnega za praktično življenje in bode gotovo dobro došla našim obrtnim šolam, za katere je namenjena v prvi vrsti. Tvarina je razdeljena v naslednja poglavja: Predgovor in o poslovnih sestavkih v obče, I. Poslovna naznanila, II. Poslovno dopisovanje, III. Telegrami, IV. Listine, V. Uloge pri uradih. V dodatku pa so razna praktična navodila o trgovskih firmah, poštnih zadevah, o uradnih določilih, kolkovini itd. Knjiga ustreza živi potrebi in bode dobro služila ne samo učencem obrtnih šol, nego tudi starejim obrtnikom slovenskim, ki utegnejo v njej najti marsikaj koristnega. Jezik je v knjigi lep in gladek, pa ne brez pogrškov. Trdo vezani knjigi je cena 80 kr. Naj pridno seže po njej, kdor se hoče podučiti v zadevah, ki jih razpravlja lična knjiga.

*) Nemški „Diakovar“ je, kakor sem zvedel, madjarska pokveka. Latinski pišejo: Diacova = Diakova in diacovensis. Pisec.

**) Podoba te cerkve in popis najdeš v koledarji družbe sv. Mohora za l. 1889, str. 45. Pis.

Deteljišče.

Doslej imamo toplo jesen in zato raste še ti na polji pa tudi na travnikih vse lepo, zeleno. Živini torej ne primanjkuje paše, vendar moramo gospodarje opozoriti na deteljišča, naj ženó tudi na-njo živino. Ako se namreč to ne izgodi, vzraste detelja preveč in pride še kje do cvetenja. Ako zapade potem na-njo sneg, trpi detelja več ali manj škode. Eno je to, ker se ji razrastejo korenine preveč, na škodo rasti v spomladi, ter se tako detelja sama slabi. Brez škode za deteljo pa se pase živina v jeseni na deteljišči in je to še celo potrebno, kajti sicer segnjije detelja pod debelim snegom ali v dolžjem vlažnem vremenu.

Tudi to je na korist detelji, da shodi živina zemljo ter jo tako vtrdi. S tem se zabrani, da detelja ne zmrzne, če je zima suha pa mrzla in se vendar od časa do časa taja. Mraz, ki nastane potem na odtajani zemlji, izpiplje deteljo iz prsti ter ji potrga korenine. Če je pa zemlja trda, pohojena, tedaj se to ne izgodi tako lahko.

Sejmovi. Dne 24. oktobra v Mariboru. Dne 26. oktobra v Ribnici pa Pohorji. Dne 28. oktobra v Št. Juriji na j. ž., na Muti, pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo, v Cmureku in v Slov. Bistrici. Dne 29. oktobra v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Majšperga. (Dobra misel) rodila se je tistim, katerim se imamo zahvaliti, da se bo strma cesta pri nas prekopala, da bo veliko lažje po njej voziti. Kaka dobrota je to za ubogo živino, katera se je uprežena v težke vozove dostikrat neusmiljeno pretepala po strmem bregu! Letošnje spomladi se je delo pričelo in zdaj vrlo napreduje. Nekaj pa ne morem zamolčati in sicer tega, da so delavci pri tem podjetji plačani slabo. Med tem, ko po drugod delavce plačujejo pri ednakem težkem delu vsaj po 80—90 kr. na dan, imajo tukajšnji trpini komaj po 50—60 kr. na dan, in sedaj, ko so dnevi krajši, govori se, da se jim bo še to že itak jako nizko plačilo, da se ne more pri ednakem delu nižje misliti, še znižalo. Postavno določen delavni čas je 11. ur na dan; tukaj se pa 12 ur dela. Vprašam vsacega pametnega človeka, kako je mogoče dandanašnji, ko je živež tako drag, s 50 kr. pri težkem delu na dan živiti? Niti za eno samo osebo to ne zadostuje, s čem si bo pa delavec preživil ženo in otroke! Delodajalci naj bi pomislili, da bi se že po naravi delavcu moralo toliko plačati, da bi mogel pri delu vsaj človeški živeti, ne pa da morajo delavci stradati, da morejo oni sami mastno živeti! Odkar se cesta dela, se je v Majšpergu ves živež tudi znatno podražil, a

povrhu tega se dobiva za drag denar mnogo-krat tudi slaba roba. Pred nekaj časa srečal sem delavca, kateri si je nesel nekaj slanine ali špeha in moke domov iz Majšperga. Tožil se mi je, kako slabo more živeti pri težkem delu o tako pičlem zaslužku in kakô slabo blago je v Majšpergu na prodaj. Pri tem mi pokaže slanino in kaj mislite! Slanina je bila zelo nesnažna in je tako smrdela, da je ni bilo vživati. Ker delavci ne morejo čez teden vsega sproti plačati, morajo vzeti, kar se jim da; taki prodajalci se pa tudi ne bojijo, da bi jih za njihovo oderuštvo božja kazen očito zadela.

Iz Ljutomerskih goric. (Trgatev.) Navadno se pri nas trgatev začenja že ob sv. Terziji, letos se je začela še le ob sv. Urši, ker je jesen jako lepa in topla. Lepo vreme meseca oktobra je grozdje jako zboljšalo, tako da bode še letošnje vino jako dobro, čeravno dobrote lanjskega ne bode doseglo. Vendar ima letošnji mošt višjo ceno od lanjskega, kajti mošta je malo, kupcev pa mnogo, in zato cena moštu raste od dneva do dneva. Govori se, da se je že letošnji mošt prodal liter po 28 kr. V poškopljenih goricah ima letošnji mošt do 20° sladkorja, v drugih pa menje, zlasti kjer je strupena rosa trsno listje za časa posušila ter grozdje ni moglo popolnoma dozoreti. Če bode vreme lepo, bodo ta teden vse gorice obrane. Lepo vreme pa bi še tudi po trgatvi morali imeti, da bi trs dozorel, ker v nekaterih goricah še je les zdaj komaj do polovice zrel, zgornji del pa je zelen in bi pozebel po zimi, če prej ne dozori. O nesrečni trtni uši zdaj ni nič slišati, vendar bi zlasti viničarje opozarjali, naj se okuženih goric stalno ogibljejo, da je ne bi še dalje razširili. Do zdaj je trtna uš uradno konštatirana v občinah Hermanci, Brebrovnik in Veličane v Ormoškem okraju, vendar tako blizu Ljutomerskega okraja, da je tudi za gorice v tem okraju največa nevarščina.

Iz Tinja na Pohorji. (Žalost — veselje.) „Ne plaši se, če burja hraste vije, po hudi uri lepše solnce sije“. Teh tolažilnih besed slovenske pesmi nam je pač bilo treba živo se spominjati, ko je dne 5. julija strahovita burja po naši Tinjski župniji vila in do tal pripogibala mogočne hraste, vmes pa se vsipala grozna toča, ki nam je naredila neizrekljivo škodo po njivah na žitu in po senožetih, ter kaj grdo oklestila naše lepe vinograde, kjer raste dobra vinska kapljica. Bil je po tem takem peti dan meseca julija silno žalosten za nas. „In v vsaki uri britki, ki rod človeški stiskajo, sledijo kmalo druge, ki mir in radost prinesó“. In te besede slov. pesmi so se začele po ovej hudi in britki uri nam Tinjčanom kmalo izpolnjevati; zakaj veliko radost nam je prinesel tisti den, ko smo dobili iz Maribora prav lepi novi banderi in krasno novo nebo, za koje izvrstno delo gre

vsa čast in hvala ondotnim častitim šolskim sestram. Banderi je kupila naša vrla vdova Neža Godec, nebo pa farni mladenči in dekleta. Njej in vsem tem Bog plati! Poln radosti za nas Tinjske farane je bil tisti dan, ko smo slišali prvokrat peti naše nove glasne orglje v podružni, nekdanj širnoznani romarski cerkvi sv. Urha, za koje prav pridno denar zlagajo vsi posestniki cele fare. Prav radosten dan za nas bo zopet tisti, če nas še ljubi Bog pusti na svetu, ko bomo začeli v farno cerkev hoditi po novih stopnjicah, katerih nam je v resnici kravavo treba. Nedavno smo si nje naročili pri bistrškem kamnoseku, ki bo nje s svojimi pomočniki izsekal iz pohorskega belega marmorja do prihodnjega maja. Denar za nje bomo imeli hitro skupaj, ker se pridno oglašajo taki dobrotniki, kojih vsak hoče svojo stopnjico kupiti. — Prav veseli v srcu smo tudi vsekdar, kedar koli zagledamo zidovje bodi si okoli župne cerkve, bodisi okoli pokopališča, katero je že bilo na pol podrt in zanemarjeno, pa je zdaj zopet pozidano in čedno pobeljeno, da se že od daleč blišči, kadar ga obsevajo solnčni žarki. In ko bo drugo leto vsa podstrešina na cerkvi popravljena in na zvonik nova djana in s kamenjem krita (deske in brune zato že vozijo iz Planine sem doli), zatem bo naša župna cerkev zares ponos vseh Tinjčanov. Tako pa se polagoma tudi pripravljamo za tisti preradostni dan, ko bodo nas obiskali in prišli delit zakrament sv. birme prevzvišeni knezoškof. Bog daj za čast božjo in za lepoto svojih hiš božjih prav goreče vnetim faranom dočakati še ovega ravnostnega dneva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Naj se skrajša v državnem zboru razprava o drž. proračunu, to je sicer dobra želja, toda že razprava o tem predlogu je dolga, treba je bilo za-njo celih troje sej in je torej malo upanja, da bode razprava o proračunu v resnici krajša, kakor druga leta. Kriva je tega pač najbolj mladočeska stranka, katere udje govorijo bodi prav, bodi neprav zoper vsako, še tako nezatno stvar, ki pride v razpravo. — V graščini v Mayerlingu pri Dunaji je sedaj iz hiše, kjer je ležal pokojni cesarjevič Rudolf na mrtvaškem odru, napravljena kapela in je bila v ponedeljek v njej prva sv. maša v pričo svitlega cesarja. — Grof Hartenau, prej Aleksander knez bolgarski, biva sedaj v Gradci in je c. kr. polkovnik pri 27. pešpolku, v katerem služi tudi nekaj slov. vojakov. — Prelat J. Karlon, urednik glasila štajarskih nemških konservativcev, je umrl po dolžji bolezni. Svoje dni je imel veliko upliva, zagovarjal je delovanje konservativnih poslancev. — Slov. duhovniki

so na Koroškem pravi trpini; največ sile dela se jim se ve, da od liberalcev, ali tudi nemška duhovščina gleda „bolj pisano“ na nje, nekaj pač zato, ker vidi, da imamo tudi Slovenci liberalcev, nič boljših, kakor so nemški. — V Ljubljani se je osnovalo slov. obrtno društvo na podlagi konservativnih načel; to je pač znamenje za to, da prodira razpor že tudi v te kroge. — Veliko posestvo Kranjsko je izvolilo v drž. zbor grofa Evina Auersperg, v deželni pa Ed. pl. Langer. Oba sta nemška liberalca. — Slov. šole dobijo v Ločniku pri Gorici, ali ta šola ni po volji tamošnjim Lahom in zato kličejo laško šolsko društvo na pomaganje. Upamo, da storijo to brez uspeha. — Glavni dobitek česke razstave v Pragi pride bojda v roke necega kadeta v Trstu; kupil je srečko še le zadnje dni od neke perilje. — Kakor je znano, je okolica Trsta čisto slovenska, zato so tudi šole slovenske, ali laški šolski svet v Trstu si pomaga s tem, da vzdržuje laške paralelke na teh šolah in nekaj otrok dobi tudi vselej va-nje, se ve, da slovenskih, ker laških ni. — Prvotne volitve v Poreči na Istri so za tamošnje Slovence izpadle slabo ter so dobili lahonski volilni možje za tri glase večino. — Hryaški sabor snide se v Zagrebu dne 10. novembra ter ima seje svoje lahko kje do konca januarija. — Ogerska vlada tirja, da ji državni zbor dovoli za četrto leta stroške naprej, ne da se poprej razpravlja o njih v zboru. No pri nas je bilo to doslej že po vsem v navadi, čemu bi tedaj tudi ogerska vlada ne poskusila tega? — Poljaki so poleg grofa Taaffe naj srečnejši, kajti vlada jim dovoli vse, kar čejo. Tako dobijo sedaj v Lvov novo ravnateljstvo za vse železnice, kar jih teče po Galiciji. Tako ostane veliko denarja v deželi.

Vunanje države. Sedaj se kaže že bolj in bolj, da so framasoni izvili iz trte uzrok za to, da so lahko napadli francoske romarje v Rimu. Preveč jim jih je bilo in bati so se jeli, da bodo šli srečni, da so videli sv. očeta Leona XIII. vsak na svoj dom ter še potlej doma delali za poglavarja in torej za celo sv. katol. cerkev. — Italija pač ni zvesta zaveznica, kajti skorej čisto gotovo je to, da je minister Rudini izročil prepis zaveze, ki velja za Avstrijo, Nemčijo in Italijo, ruskemu ministru Giersu in ta ga brž ni prosil brez namena za-nj. — Francoska vlada hoče neki zabraniti romanje v Rim, kajti dela ji sitnobe. No če ne dobi od drugod večjih sitnob, tedaj je ona lahko pač na miru! — V angleškem državnem zboru je dobil lord Balfour čast biti vodja poslancev in je to sila imenitna služba, višja skorej, kakor je pri nas predsedništvo v drž. zboru. — V nemškem ministerstvu se pregleduje sedaj načrt nove postave za ljudske šole. Nič pa se doslej ne izve, kaka da bode le-ta postava. —

Novi Würtemberski kralj Viljem nima otrok in zato dobi vojvoda Würtemberg, fzm. v c. kr. armadi in doslej brigadski poveljnik v Gradci, blizu že pravico, da postane kedaj kralj. — Na posojilo ruske vlade se je najbolj vpisovalo na Francoskem, manje pa na Angleškem in Nemškem, ali Rusijo skrbi to malo, da dobi le denarja! — Bolgarsko sobranje ali drž. zbor je sklicano na dne 27. oktobra. — Prejšnji kralj vseh Srbov, Milan, je vzel dva miliona posojila in je v tem zastavil tudi dve graščini, do katerih nima pravice, ker so lastnina države. Vsled tega se je v Srbiji vzdignila huda nevolja zoper njega. — Turska vlada je neki sklenila, da se ne meša v vojsko, če nastane kje med Rusi in Nemci ali Avstrijci. Če je to resnica, dosegla je Rusija veliko ter postavi lahko kedaj vso vojsko zoper sovražnika. — Ustaja v Yemenu še ni pri kraju, da si ni upanja za ustajnike na zmago. — Kolerá je v Afriki polegla, vsaj sliši se malo več o njej. — V Banani na gornjem Kongu so zamorci umorili pet belgijskih misijonarjev. Divjaki so razmesarili njih trupla na grozoviti način. — V južni Ameriki so vse republike v necem neredu, najbolj zato, ker se slabo gospodari z državnim denarjem. — V Braziliji se je bati novih neredov in sedanja vlada vidno ni kos drhali, s katere pomočjo je prišla sama na vrh, do moči svoje v državi. Tako je rado povsod: krivica vjeda krivico.

Za poduk in kratek čas.

Vseobčna deželna jubilejna razstava v Pragi leta 1891.

(Konec.)

Z razstavo je v najožjej zvezi zgodovina naroda českega in zlata Praga. Vsak Čeh stopi s svetimi občutki na njena kraljevska tla. Vsa Praga je českomu narodu jeden veliki in slavni spomenik česke zgodovine. V Višegradu so stolovali od pradavna do 16. stoletja česki kralji, pozneje pa v krasnem in velikanskem gradu Hradčani, kateri je mnogo lepši in trikrat veči od Dunajskega ces. dvora. L. 1526. so izvolili stanovni česki nadvojvodo Ferdinanda I. za svojega kralja. Spojivši tako krono česko s hišo Habsburško, položili so temelj sedanjemu našemu cesarstvu. Cesarji avstrijski stolovali so odslej v Pragi v slavnih Hradčanih, l. 1614. preselil se je cesar in kralj Matija s svojim dvorom in cesarskimi uradi na Dunaj, a deželno vlado je prepustil najvišima urednikoma Jaroslavu Martinicu in Slavati. Ker sta ta dva s protestantskimi českimi stanovni kruto postopala, vrgli so nju in pisarja Fabricija razdraženi protestantje iz visokega Hradčina skozi okna in s tem je bilo dano geslo k 30 letni vojski, ki je stra-

hovito razsajala po srednjej Evropi ter česko deželo najhujše ranila. Po nesrečnej bitki na Beli gori l. 1620. je padel narod česki v neizrečeno bedo. V Pragi je izkrvavelo na morišči 27 českkih plemičev, a drugi plemenitaši so bili prognani, na njihovo mesto pa so drli Nemci v kraljevo Prago. L. 1631 so pridrli Saksonci ter so iz Prage pobrali vse umetnosti. L. 1639 in 1648 so pridrli dvakrat Švedi s svojo pogubo nad njo; l. 1757 pridrli so v 7 letnej vojski Prusi, streljajoč 21 dni na njo so pokončali blizu 1000 hiš, le zmaga Daunova nad Prusi jo je ohranila pogina. Smrtno rano pa bi imela zadati českomu narodu centralizacija Jožefove vlade. Cesar Jožef II. hoteč v dobrej svojej volji ojačiti celo državo s sredstvom jednega državnega (nemškega) jezika, je odvzel vsem uradom, višjim in najnižjim šolam česki jezik, a česko krono z insignijami českega kraljevstva je dal odvesti na Dunaj v dvorno riznico, česki zbor bi pa smel zborovati le tedaj, ko bi cesar to za potrebno spoznal. Po Jožefovej smrti so česki stanovni in narod zahtevali od naslednika Leopolda II. svojo krono z vsemi kraljevskimi insignijami nazaj. Leopold II. je v to vrnitev krone privolil ter določil, da se ima slovesno in v velikem spremstvu prevesti v Prago. Na meji českega kraljevstva so jo pričakali vsi zastopniki českkih stanov in mest ter so jo spremljali v slovesnej obleki na bôdrih konjih do zlate Prage. V vsakem mestu, trgu, da najmanjšej vasi so jim prišla oblastva, duhovniki z monštranco in v svečanej obleki nasproti, zvonovi so zvonili, možnarji in topovi pokali, godbe igrale, a narod je ginjen od veselja jokal videč svojo krono zopet na domačih tleh. Tudi cesar Leopold II. se je odzval vseobčnemu glasu narodovemu prišel je v Prago ter se dal dne 14. septembra 1791 s soprogo Marijo Ludoviko kronati za českega kralja, da bi s prisego potrdil prava českega naroda. Da bi pa cesar Leopold II. za svojega bivanja v Pragi spoznal kulturno moč českega naroda, priredili so česki stanovni obrtno razstavo v Pragi, ki je bila prva razstava v Evropi. Česko delo in česko ime je znova zaslovelo po svetu, pa zopet je moralo potihnuti vsled francoskih vojsk. Priredili so sicer v Pragi še l. 1828., 1829., 1831. in konečno l. 1836. pri kronanji cesarja Ferdinanda za českega kralja deželne razstave, a od te dobe so bile moči in oči českega naroda obrnjene na politične boje in česka obrt je kmalu izgubila ono prvenstvo, ki si ga je prej z razstavami priborila. Letos pa je s krasno jubilejno razstavo zaslovela zopet čast česke obrti po vsej Evropi in česki narod začenja novo dobo v svojem kulturnem življenji. R. K.

Smešnica 43. „Gospod“, vpraša bolnik zdravnika, „gospod, ali ne veste zdravila za

moje noge?“ „Vem“, odvrne mu zdravnik, „vem: zadnjih dvajset let bi bili več hodili, manj pa sedeli v krčmi, pa bi vas sedaj ne trgalo po nogah“.

Razne stvari.

(Podpora.) Svitli cesar so mestni in opatijski cerkvi v Celji darovali 300 gld., da se popravi sprednji del cerkve in obnovi podoba sv. Danijela v velikem oltarju.

(Občni zbor.) V nedeljo, dne 25. oktobra bode občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Trbovljah. Na-nj se vabijo vsi doslenji udje podružnice na Zidanem mostu in sploh prijatelji slov. mladine.

(V Šoštanji) postavila si je tamošnja posojilnica lastno hišo in se bleščita sedaj nanjej lepa slov. napisa: „Narodni dom“ pa „Slov. posojilnica“.

(Zdravniške kamore.) V državnem zboru so v torek sklenili postaviti, ki vpelje za zdravnike „zdravniško kamoro“. Le-ta naj zastopa zdravnike ter skrbi za splošnje blagostanje zdravnikov.

(Imenovanje.) Pri finančni direkciji v Gradcu postala sta finančna tajnika Karol Breslmayer in Ad. Sikora finančna svetovalca in eden izmed njiju pride v Maribor. Slovenski ne zna nobeden.

(Nov altar.) V nedeljo posvetijo mil. knezoškof v Slivnici pri Mariboru novi sprednji ali veliki oltar. Delo je, kakor se nam poroča, lepo in cerkvi primerno.

(Petje.) Po novi postavi, ki velja od sedanje jeseni naprej za ljudske šole na Koroškem, se ne učijo otroci več petja po sekiricah ali notah. Čemu pa je to dobro, to zna pač gospôda v c. kr. deželnem šolskem svetu v Celovci, mi ne znamo.

(Vojaštvo.) Kolikor se sliši, namerava minister za dež. brambo na to, da se odpre nižja realka za vojaške gojence v Franc-Jozefovi vojašnici pri Mariboru. Poslopja je v resnici škoda za dosedanji namen, za priprosto vojašnico.

(Kamen) je padel delalcu Jož. Rižnarju iznad kamnoseka v občini Loški pri Rogateci na noge ter mu je pretrl desno koleno in je reva čez nekaj ur umrl, ker mu je izteklo preveč krvi.

(Amerika) je zemlja polna čudežnih reči, ali da se napravi ondi tudi dež, kedar kdo hoče, to je mogoče še le sedaj tudi tamkaj, odkar je nek Melbourne iznašel posebno sredstvo za to. Prihodnje leto si naročijo lahko kmetje pri njem dež, kedar jim je ljubo, v mesecih junij, julij in avgust.

(Trsnica) napravi se v kratkem v Rajhenburgu za ameriške trse in sicer na stroške države.

(Celje) zgubi neki „imeniten stolp“ s tem, da se preseli Al. Puček, doslej kavarnar v Celji, v Gradec. Mož je bil v Celji „oster Nemeč“, da-si še ne zna prav nemški. V Celji je pač treba taciš Nemcev, da so za stolp, tedaj močna podpora tamošnjih Nemcev.

(Puška.) Nove puške, ki so v rabi pri našem vojaštvu, so kaj močne. Une dni je v Zagrebu nek vojak iz straha pred kaznijo vstrelil si v trebuh, kroglja mu je prišla skozi pleče ter je predrila steno nad hišo; tu je ranila še drugega vojaka ter je nazadnje obtičala v steni.

(Ciganica.) V neki krčmi v Mariboru je te dni ciganica vprašala natakario, če ima kaj ogerskih desetec. Natakario vsiplje na to ves drobiž na mizo, češ, da jih ji poišče. Ciganica sicer ni našla ogerskih desetec, zato pa je vzela na tihem avstrijskih za 3 gld. s seboj, najbrž za spomin na dobro natakario.

(Nesreča.) Dne 7. oktobra sta peljala J. Jurič, posestnik iz občine Pohorske, župnije Slivniske pri Mariboru in njegov hlapec Miha Bračko voz turšice in buč z njive; potoma pa se jima voz zvrne in sicer tako nesrečno, da dobi oba pod-se. Ker ni bilo nikogar na pomoč, zadušilo je oba pod vozom.

(Vtonili) so v sredo, dne 14. oktobra v Dravini strugi pri sv. Vidu nižje Ptujja Val. Korošec, želar v Borovecih, njegova hči Neža in prvega strije Anton Korošec, zasebnik v Markovcih. Vračali so se iz košnje na dom, pa se jim je čolnič prevrnil in vsi so padli v globoko strugo. Eden se je rešil, onih troje pa je voda požrla.

(Sejem.) V soboto je bilo 279 voz prišlo na trg v Mariboru, 30 čebula, 72 zelja, 78 krompirja, 42 svinjine, 36 žita in 28 kostanjev. Blizo vse blago se je porazprodalo.

(Ajčina) ni se obnesla letos kmetovalcem na Murskem polji, rano jim je posmodil veter, pozno pa je dozorila jim slana. Na polji še je je bilo za oko, za pod cepé pa je ni prišlo obilo.

(Dijaški kuhinji v Mariboru) so darovali gg.: dr. Fr. Celestin, profesor na kr. vseučilišči v Zagrebu, Matej Slekovec, župnik pri sv. Marku nižje Ptujja in o. Janez Štrbak, kaplan pri čč. oo. minoritih na Dunaji, vsak po 5 fl., bogoslovci v kn. šk. duhovnišči v Mariboru 14 fl. 60 kr. in Teod. Kaltenbrunner, knjigar v Mariboru 3 fl. Bog plati!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. A. Breznik, duhovnik v pokoji pri sv. Andraši v slov. gor., je umrl dne 16. oktobra v 55. letu svojo dobe. — Č. g. L. Hudovernik, korvikar pri stolni župniji v Mariboru, postal je ravno tam 2. kaplan in za korvikarja pride č. g. Iv. Vreže, kaplan v Jarenini. Č. g. Ivan Tomanič, doslej v začasnem pokoji, pride za kaplana v Jarenino.

Loterijne številke:

Prst 17. oktobra 1891	37, 87, 58, 47, 42
line „ „	70, 72, 13, 22, 49

Javna zahvala.

Ogersko-francoska zavarovalnica „franco-
hongroise“ izplačala mi je na moji žagi in
hrvarnici dne 20. avgusta t. l. po požaru po-
zročeno škodo tako točno, da moram temu za-
vodu izrekati svojo najljubnejšo zahvalo.

Skomarje pri Konjicah,

dne 13. oktobra 1891.

Jakob Hlastec, m. p.

**Velika žganjarija R. Wieser-ja
v Hočah (Kötsch)**

prideluje in razpošilja najboljšo in naj-
cenejšo žganico. 18

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje,
tek in odhod vetrov pospešujoče brez bo-
lečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno za-
konito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na
izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritis-
njeno zakonito zavarovano
varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

Mlin umetno vrejen, 5 minut od po-
staje Št. Jurij ob južni žel.
ležeč, da se s 1. novembra t. l.
v najem. Več se poizvé pri lastniku **Ivan**
Krajncu v Št. Ilji pošta Velenje. 2-3

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, boleznj v
želodci in živcih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdra-
vili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina
destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot naj-
boljše duha in telo okrepečajoče in čudno delujoče zdra-
vilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko raz-
pošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 16

Benediktu Hertl, graščaku v Gollcu pri Konjicah.

Slovenec k Slovencu!

Tvrška Stibernik Celje

rotovške ulice št. 2

poleg K. Vaniča ali Drag. Hribar-ja
priporoča svojo veliko zalogo vsako-
vrstnih **klobukov**: mehkih in tr-
dih v različnih barvah in oblikah, ka-
kor: garantirana pravi **zajčjeki**
kosmati, korint-rdeči, zeleni, rjavi in
črni, pravi kastorji, mehki, le 45 gra-
mov težki v sortiranih barvah.

Razno **perje** za lišp in perje za
lovske klobuke, kakor tudi
pristna **Sokolska peresa**.

Veliki izbor šifon- in berkail **srajc**
belih in pisanih **domačega iz-
delka**. Najmočnejše Oxford-srajce
za delavce, fine zavratnike in manšete
v raznovrstnih modnih oblikah. Žepne
rutice bele in pisane, platnene in iz ši-
fona. Nogovice za gospode bele in bar-
vaste pletene in birkane, garantirano
pravo angleško belo in pisano
kavčuk -perilo popolnoma enako
šifon- in berkail-perilu. **Kravate**,
vedno najnoveje v vseh izvršbah in raz-
ličnih barvah, kakor tudi gumbe (knofe)
za manšete. 3-3

Svoji k svojim!

Odvetnik

Dr. Ivan Dečko,

deželni poslanec, ud ravnateljstva
Južnoštajerske hranilnice in načel-
stva Posojilnice v Celji itd. odprl je

pisarno v Celji

v hiši gospé Nollí, rotovške ulice
(poleg nemške cerkve.) 2-3

Licitacija vina.

V četrtek, dne 29. oktobra t. l. ob 10.
uri dopoldne, se bodo v moji kleti v Zgornji
Polskavi (železniška postaja Rače ali Pra-
gersko) okoli 400 hektolitrov

vina lastnega pridelka

(Ljutomerčana in Zgornjopolskavca) iz 1878,
1879, 1886, 1888, 1889, 1890 in 1891. leta naj-
več ponujajočemu oddalo, h kateri licitaciji
uljudno vabim

Dr. Ferd. Dominkuš.

Posestvo

1-2

se proda pri lepi stezi blizo železne postaje,
eno uro od Maribora. Poslopje z opekami po-
krito, ima tri sobe in prostorno klet. Ob enem
se prodaje pet oralov zemlje pod roko po nizki
ceni. Več se izv. pri uredništvu „Slov. Gosp.“

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polusnje, usnje, kristal in kost ve-
zane, priporoča v obilem številu in po
najnižji ceni

Andrej Platzer,

poprej Ed. Ferline,
prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v Mariboru.

Stari molitveniki se vežejo v usnje
za 40 kr. in več. 1-10

Lepa jabolčna drevesa,

najboljše vrste komad 30—35 kr.

Amerikanske trte,

izbrana vitis riparia in vitis solonis: ključice
100 komadov 1 gld.; s koreninami 100 koma-
dov 3 gld. prodaja

Jože Janežič, 2-26
na Bizeljskem pri Brežicah.

Potrebno za hišo in pisarno.

v
tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravnokar izšel in se dobi
Slovenski koledar
za leto 1892.
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.

Tinktura za želodec,

13-25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikov-
čevega lubja in svežih pomarančnih
olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**
„pri angelju“ v Ljubljani, je mehko,
toda ob enem uplivno, delovanje
prebavnih organov urejajoče
sredstvo, ki krepi želodec, kakor
tudi pospešuje telesno odpretje.
— Razpošilja jo izdelovatelj v zabojč-
kih po 12 in več steklenic. Zabojček
z 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 stekl.
5 klg. teže, velja gld. 5.26. Poštino
plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico
razpodajajo lekarne: v Mariboru:
Bancalari in König; v Ptuj: Behrbalk;
v Celji: Kupferschmid; v Gradi:
Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzè.